2024 жылға арналған «Әлия Молдағұлова халықаралық әуежайы» АҚ тұтынушылары мен өзге де мүдделі тұлғалары алдында бекітілген инвестициялық бағдарламалардың, тарифтік сметалардың орындалуы туралы жыл сайынғы есебі

«Әлия Молдағұлова халықаралық әуежайы» АҚ Табиғи монополиялар субъектісі туралы жалпы ақпарат»

«Әлия Молдағұлова халықаралық әуежайы» АҚ (бұдан әрі - Қоғам) табиғи монополия субъектісі болып табылады. Әуежай қызметтері мемлекеттің реттеліп көрсетілетін қызметтеріне, қоғамдық маңызы бар нарық қызметтеріне, реттеліп көрсетілетін қызметтермен технологиялық байланысты өзге де қызметтер бойынша қызметтерге бөлінеді.

Қоғам енгізілді:

Келесі қызмет түрлері бойынша Табиғи монополиялар субъектілерінің мемлекеттік тіркелімінің республикалық бөліміне:

1) Қазақстан Республикасының әуежайларында коммерциялық емес мақсаттарда және халықаралық бағыттар бойынша техникалық қонуды жүзеге асыра отырып, Қазақстан Республикасының әуе кеңістігі арқылы транзиттік ұшып өтуді жүзеге асыратын авиатасымалдарға қызмет көрсетуді қоспағанда, әуе кемесінің ұшуы мен қонуын қамтамасыз ету;

2) Коммерциялық емес мақсаттарда және халықаралық бағыттар бойынша Қазақстан Республикасының әуежайларында техникалық қонуды жүзеге асыра отырып, Қазақстан Республикасының әуе кеңістігі арқылы транзиттік ұшып өтуді жүзеге асыратын авиатасымалдарға қызмет көрсетуді қоспағанда, әуе кемесінің авиациялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

3) Өңдеуге (тиеуге/немесе түсіруге) жататын жүктер (пошта) болған кезде әуе кемелерінің сертификатталған үлгілері үшін жолаушылар үшін 3 сағаттан және жүк-жолаушылар үшін 6 сағаттан артық әуе кемесіне нормадан тыс тұрақ беру;

4) Әуежайдың базалық әуеайлағында әуе кемесіне тұрақ орнын беру.

Табиғи монополия субъектілерінің мемлекеттік тіркелімінің жергілікті бөліміне Қоғам:

1) Электр энергиясын беру және тарату.

Табиғи монополиялар туралы Заңына сәйкес 4-бап 10-тармақ мынадай реттеліп көрсетілетін қуаты аз қызметтер жатады, өйткені бұл қызметтерден түсетін табыс 2024 жылғы барлық реттеліп көрсетілетін қызметтердің 5% -ынан аспайды:

1. Әуежайда өңдеуге (тиеуге немесе түсіруге) жататын жүктер (пошта) болған кезде әуе кемелерінің сертификатталған жүк-жолаушы үлгілері үшін 6 сағат және жолаушылар үшін конғаннан кейін 3 сағаттан артық әуе кемесіне тұрақ орнын беру;

2. Әуежайдың базалық әуеайлағында әуе кемесіне тұрақ орнын беру;

3. Электр энергиясын беру және тарату.

Ішкі рейстерде қызмет көрсету Кәсіпкерлік Кодексе сәйкес әуежай бойынша қоғамдық маңызы бар қызметтерге жатады, атап айтқанда:

- Жолаушыларды отырғызу - түсіру (телескопиялық басқыш арқылы);
- Жүк пен поштаны өңдеу жөніндегі қызметтер;
- Әуе кемелерін қарсы алу-шығару жөніндегі қызметтер;
- Әуе кемелерін жанар-жағармай материалдарымен қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер;
- Тасымалдау процесін қамтамасыз ету мақсатында пайдаланылатын әуежай үй-жайларын жалға беру жөніндегі қызметтер.

1. 2024 жылға арналған инвестициялық бағдарламаны орындау

2024 ж. бекітілген инвестициялық бағдарламаның барлық іс-шаралары толық көлемде орындалды (1- кесте, 2-кесте қосымшалары).

2. Уәкілетті орган бекіткен 2024 жылға арналған тарифтік сметалардың баптары бойынша орындалуы туралы ақпарат

(1-кесте, 2-кесте, 3-кесте, 4-кесте, 5-кесте қосымшалары)

Тарифтік саясат

Қоғамға 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап ҚР ҚМ АӘК 01.12.2023 жылғы № 75 бұйрығына сәйкес екі реттелетін қызметке шекті тарифтерді бекітті:

- Қазақстан Республикасының әуе кеңістігі арқылы транзиттік ұшуларды жүзеге асыратын авиатасымалдарға қызмет көрсетуді қоспағанда, Қазақстан Республикасының әуежайларында коммерциялық емес мақсаттарда және халықаралық бағыттар бойынша техникалық қонуды жүзеге асыра отырып, әуе кемелерінің ұшуы мен қонуын қамтамасыз ету - ЕЖҰС 1 тоннасына ҚҚС-сыз 2 294,14 теңге
- Қазақстан Республикасының әуе кеңістігі арқылы транзиттік ұшуларды жүзеге асыратын авиатасымалдарға қызмет көрсетуді қоспағанда, ҚР әуежайларында коммерциялық емес мақсаттарда және халықаралық бағыттар бойынша техникалық қонуды жүзеге асыра отырып, әуе кемелерінің авиациялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету - ҚҚС-ның 1 тоннасы үшін 916,63 теңге.

2024 жылдың басынан бастап Қоғам шағын қуатқа жататын реттеліп көрсетілетін қызметтерге индекстеу әдісін қолдана отырып ұлғайтылған тарифтерді қолданады.

- әуе кемесіне нормативтен тыс тұрақ ұсынғаны үшін тариф - 1 тонна ЕЖҰС/сағатына 6,17 теңгені құрады;
- базалық әуеайлақта ӘК тұрақ орнын беру тарифі - тәулігіне 1 тонна ЕЖҰС үшін 64,84 теңгені құрады;
- электр энергиясын беру және тарату тарифі 1 кВтс үшін -0,45 теңгені құрады.

Ақтөбе әуежайында қызмет көрсету кезінде қоғамдық маңызы бар қызметтерге және техникалық құралдарды ұсыну бағаларына тарифтерді арттыру әуе кемелерін пайдаланушылардың өтінімдері бойынша 2024 жылы жүргізілген жоқ.

3. Реттеліп көрсетілетін қызметтердің сапа және сенімділік көрсеткіштерін сақтау туралы

Қоғамға 2024 жылға арналған Инвестициялық бағдарламаны бекіту кезінде сапа мен сенімділік көрсеткіштері бекітілмеген, себебі бекітілген инвестициялық бағдарламаның іс-шаралары негізгі құралдарды сатып алуды ғана қамтиды.

4. Табиғи монополия субъектісі қызметінің тиімділік көрсеткіштеріне қол жеткізу туралы

Қоғамға 2024 жылға арналған Инвестициялық бағдарламаны бекіту кезінде табиғи монополиялар субъектісі қызметінің тиімділік көрсеткіштері бекітілмеген, себебі бекітілген инвестициялық бағдарламаның іс-шаралары негізгі құралдарды сатып алуды ғана қамтиды.

5. Негізгі қаржы-экономикалық көрсеткіштер

2024 жылдың қорытындысы бойынша кірістер 3 468 млн. теңге сомасында болды, өткен жылмен салыстырғанда 44% -ға немесе 1 063 млн. теңгеге өсті. т. Жолаушыларға қызмет көрсету бойынша көрсетілген қызметтер көлемінің ұлғаюына байланысты және реттеліп көрсетілетін қызметтерге ААК тарифтерінің ұлғаюы есебінен.

2024 жылдың қорытындылары бойынша шығыстар сатып алынатын шикізат пен материалдардың, коммуналдық қызметтердің құнын ұлғайту есебінен 3 407 млн. теңге сомасында орындалды, өткен жылмен салыстырғанда 37% немесе 926 млн. теңге өсті.

2024 жылдың қорытындысы бойынша пайда 61 млн. теңге мөлшерінде қалыптасты, өткен жылы осындай кезеңде шығын - 76 млн. теңге болған..

Табыстар

2024 жылдың қорытындысы бойынша кірістер 3 468 млн. теңге сомасында болды, өткен жылмен салыстырғанда 44% -ға немесе 1 063 млн. теңгеге өсті.

Әуежайлық қызмет көрсетуден түскен кірістер келесі қызмет түрлерімен берілген:

- ӘК ұшуы мен қонуын қамтамасыз ету - талданатын кезеңдегі кірістер 712 млн. теңге, өткен жылмен салыстырғанда 50% -ға немесе 236 млн. теңгеге өсті.

- авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету - талданатын кезеңдегі кірістер 272 млн. теңге, өткен жылмен салыстырғанда 54% -ға немесе 95 млн. теңгеге өсті.

- жолаушыларға қызмет көрсету, кіріс сомасы 550 млн. теңгені құрайды, өткен жылмен салыстырғанда 47% -ға немесе 175 млн. теңгеге өсті.

- жүктерді, поштаны, ақылы багажды өңдеу, кірістер сомасы **282 млн**. теңгені құрайды, өткен жылдың осы кезеңімен салыстырғанда тарифтердің өсуі есебінен **14% -ға** немесе **34 млн.** теңгеге өсті.

- авиакеросинді сату 125 млн. теңгені құрайды, авиакомпаниялардың ӘК жеке авиаотынмен жанармай құю себебінен өткен жылмен салыстырғанда 55% -ға немесе 44 млн. теңгеге төмендеді.

Факті бойынша өзге де ***(авиациялық емес) қызметтен түскен кірістер*** 2024 жыл бойынша ***875 млн.*** теңгені құрады, өткен жылмен салыстырғанда ***74% -ға*** немесе ***373 млн.*** теңгеге ұлғайды. объектішілік режимді (өткізу), ЖЖМ сақтауды, бизнес-зал қызметтерін және т.б. қамтамасыз ету бойынша қызметтерден түсетін кірістердің өсуінен;

Өзге кірістер 52 млн. теңгені құрады, теңгеге қатысты шетел валюталары бағамының ауытқуы есебінен ұлғайды.

2024 жылдың қорытындысы бойынша **шығыс бөлігі 3 407 млн**. теңге сомасында орындалды, өткен жылға өсім **37%** немесе **926 млн.** теңге, оның ішінде өндірістік өзіндік құны **24% - ға** немесе **533 млн.** теңгеге, жалпы әкімшілік шығыстар **40%-ға** немесе **101 млн.** теңгеге, сатып алынатын шикізат пен материалдардың құнын ұлғайту, Коммуналдық қызметтерге тарифтерді ұлғайту есебінен, шаруашылық шарттары бойынша айыппұлдар мен өсімпұлдарды төлеу есебінен.

Өндірістік өзіндік құны **2 758 млн. теңге,** өндірістік өзіндік құнның өсуі өткен жылмен салыстырғанда шығындардың келесі баптарының ұлғаюымен байланысты:

139 млн. авиакеросин бойынша шығыстар, авиакомпаниялардың ӘК меншікті керосинмен жанармай құю есебінен өткен жылмен салыстырғанда 67% **ға** немесе **- 68 млн.** теңгеге төмендеді. ЖӘШ 2024 жылдың қорытындысы бойынша **357 млн**. теңге мөлшерінде орындалды, іссапар шығыстарының, сондай-ақ басқа да әкімшілік шығыстардың ұлғаюы, шаруашылық шарттар бойынша айыппұлдар мен өсімпұлдарды төлеу есебінен өткен жылмен салыстырғанда **40%-ға** немесе **101 млн.** теңгеге ұлғайды.

2024 жылдың қорытындылары бойынша *өзге де шығыстар* **189 млн.** теңгені құрайды, оның ішінде Әуе қорғанысы күштерінің Әскери институтына 22 млн. теңге және «Қазавиақұтқару» АҚ 225 мың теңге сомасына ЖЖМ-ды өтеусіз беру.

Шығыстар шетел валюталары бағамының ауытқуы, яғни бағамдық айырма есебінен ұлғайды

5.Ұсынылған реттеліп көрсетілетін қызметтердің көлемі

1. «Ұшақ-ұшуларға қызмет көрсету» - 4 522 рейс;
2. «Өңделген жүктер мен пошта» - 10 970 тонна;
3. «Жолаушыларға қызмет көрсету» - 985 093 адам;
4. «Әуе кемесінің ұшуын және қонуын қамтамасыз ету» - 302 545 ЕЖҰС тонна;
5. «Әуе кемесінің авиациялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету» - 302 545 ЕЖҰС тонна;
6. Әуе кемесі қонғаннан кейін жолаушылар әуе кемесі үшін 3 сағат және сертификатталған жүк пен жүк жолаушы әуе кемелерінің түрлері үшін 6 сағаттан нормативтен тыс әуежайында өңдеуге (тиеуге немесе түсіруге) жататын жүк (пошта) болған кезде әуеайлақта тұрақ орнын беру - 279 975 тонна ЕЖҰС/сағ.
7. «Әуежайдың базалық әуеайлағында әуе кемесіне тұрақ орнын беру» - 8 316 тонна тәулігіне /ЕЖҰС.
8. «Электр энергиясын беру және тарату» - 2 338 мың кВтс.

6.Реттеліп көрсетілетін қызметтерді тұтынушылармен жүргізілетін жұмыс туралы ақпарат

Авиациялық қызметтер маусымдық сипатта болады: навигацияның көктемгі-жазғы кезеңінде (КЖК) әуе кемелерінің (ӘК) рейстер саны ұлғаяды. Авиация қызметінің маусымдық сипаты ағымдағы қаржылық нәтижеге және Қоғамның жағдайына әсер етеді.

«Әлия Молдағұлова халықаралық әуежайы» АҚ қосымша көлемді тарту бойынша іс-шаралар жүргізуде - Әлия Молдағұлова әуежайы арқылы рейстерді ұлғайту бойынша түрлі авиакомпаниялармен келіссөздер мен келісімшарт алдындағы хат алмасулар жүргізілуде. Авиакомпанияларға әуежай қызметтерінің тарифтері мен алымдары, авиаотынның құны туралы ақпараттық хаттар үнемі жолданады.

Қазақстан Республикасының транзиттік әлеуетінің дамуына, сондай-ақ Ақтөбе әуежайының ыңғайлы орналасуына (Азия-Еуропа әуе трассаларының киылысы) байланысты авиакомпаниялардың қызмет көрсету сапасына қойылатын талаптарының өзгеруі бойынша үрдістер туындайды. Осы мақсатта қызметкерлерді қызмет көрсетудің қазіргі заманғы әдістеріне қайта оқыту жөніндегі іс-шаралар жүргізіледі, сондай-ақ әуе кемелеріне және жолаушыларға

қызмет көрсету үшін қажетті арнайы және автомобиль техникасының, жабдықтарының паркін жаңғырту және жаңарту жүзеге асырылады.

7. 2025 жылғы Қоғам қызметінің перспективалары (даму жоспарлары) және басым бағыттары.

Қоғамның 2025 жылға және одан кейінгі жылдарға арналған міндеті қызмет көрсету сапасын, көрсетілетін қызметтердің толықтығын төмендетпей, қолда бар ресурстар кезінде ең үздік нәтижелерге қол жеткізу, білікті персоналды сақтау болып табылады. Операциялық шығыстарды қысқарту, еңбек өнімділігін және Қоғам ресурстарын пайдалану тиімділігін арттыру, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ететін қызметтерді техникалық қайта жарақтандыру және сертификатталған талаптарды орындау.

Жоспардың орындалуын, қызметтердің іске асырылуын және Қоғамның инвестициялық бағдарламасының орындалуын жүйелі бақылау.

«Әлия Молдағұлова халықаралық әуежайы» жолаушылар мен жүк рейстерінің санын арттыру бойынша белсенді жұмыс жүргізуде.

Атап айтқанда, Ақтөбе қаласының әуежайы еліміздің қарқынды дамып келе жатқан өңірлік әуежайларының бірі болып табылады.

Бүгінгі күні Ақтөбеде Астана, Алматы, Ақтау, Атырау, Түркістан, Шымкент, Стамбул, Анталия, Шарм - Эш - Шейх, Доха, Пхукет сияқты қалаларға 11 бағытта тұрақты және маусымдық жолаушылар рейстері орындалады. Орташа есеппен аптасына әуежайға 70 жолаушылар рейсі орындалады.

Ішкі рейстер бойынша өзгерістер: 2024 жылғы қарашада SCAT авиакомпаниясы Астана мен Алматыға күнделікті рейстерге қосымша жиілік 2 және Алматыға жиілік 4 қосты. Бұдан басқа, 2024 жылдың қарашасында QAZAQ AIR авиакомпаниясы Атырауға күн сайын рейстер жасай бастады.

Халықаралық рейстер бойынша өзгерістер: 2024 жылғы шілдеде египеттік Air Cairo авиакомпаниясының, 2024 жылғы қазаннан бастап FlyArystan авиакомпаниясының рейстерін ашу жолымен Шарм - Эш - Шейхке рейстер ұлғайтылды. Бұдан басқа, 2025 жылдың жазында Анталияға туристік рейстер аптасына 10 рейске дейін ұлғайтылады.

Егер жүк бағыты бойынша айтсақ.

Ел Президентінің тапсырмасы бойынша Ақтөбе әуежайына жүктерді шоғырландыру және бөлу бойынша бәсекеге қабілетті және сапалы қызметтер көрсететін мультимодальдық орталықтардың біріне айналу жауапкершілігі жүктелді.

Айта кететін жайт, қазір орташа есеппен аптасына әуежайға 7 жүк рейсі орындалады. Ақтобе әуежайы жүк хабы ретінде айтарлықтай даму әлеуетіне ие. Осы мақсаттар үшін әуежай базасында келесі жобалар іске асырылады:

Отын кешенін жаңғырту;

Қазіргі заманғы қойма инфрақұрылымын салу;

Әуежай аумағында арнайы экономикалық аймақ құру.

Отын кешенін жаңғырту және әуежайдың транзиттік әлеуетін дамыту шеңберінде ҚазМұнайГаз-Аэро компаниясының инвестицияларының арқасында әуежайда мұнай өнімдерін сақтаудың жалпы көлемі 17 мыңнан 38 мың текше метрге дейін өседі, әуежай JET-A1 маркалы отынмен қамтамасыз ететін алғашқы өңірлік әуежай болады деп жоспарлануда. ҚазМұнайГаз - Аэро компаниясынан 2 бірлікті жеткізуге байланысты отын құюшылардың жалпы санын да өсіреді.

Қазіргі заманғы қойма инфрақұрылымын салу шеңберінде «ҚАЗПОШТА» және «S Sistem» түрік компаниясы әуежай аумағында көп функционалды логистикалық хаб салуды бастайды, оның ауданы бірінші кезеңде 30 мың шаршы метрді құрайтын болады. Бұл хаб ең заманауи қауіпсіздік шараларын, қауіпті және радиоактивті жүктерге арналған секцияларды, тоңазытқыш камераларын және бағалы жүктерге арналған қойманы қоса алғанда, қойма инфрақұрылымы саласындағы соңғы инновацияларды қамтитын болады.

Бұдан басқа, қазіргі уақытта «Ақтөбе» арнайы экономикалық аймағы құрылды, ол әуежай маңындағы қаланың оңтүстік бөлігіндегі «Оңтүстік айналма жолы» айналма жолының бойында орналасқан. АЭА-ға сондай-ақ әуежай аумағы кіреді, бұл Ақтөбе әуежайына жүк хабы ретінде дамуды жеделдетуге мүмкіндік береді.

Осы жобалардың барлығын іске асыру 4,5 мыңға жуық жаңа жұмыс орнын құруға мүмкіндік береді.

«Әлия Молдағұлова халықаралық әуежайы» АҚ ұшу салмағы бойынша барлық әуе кемелерін шектеусіз қабылдауға дайын. Өз тарапынан, әуежайлық қызмет көрсету мәселелерінде «Әлия Молдағұлова халықаралық әуежайы» АҚ алыс шетелді қоса алғанда, барлық бағыттар бойынша авиарейстерді қамтамасыз етуге және техникалық қызмет көрсетуге дайын.

Басқарма Төрағасы **Малиев Д.С.**

ЭжҚТБ бастығы **Игнатенко Т.А.**